

Fredag 7. januar kl. 19.30

Moby Dick

DR Symfoni Orkestret

DR KoncertKoret

Dirigent: *Michael Schönwandt*

Solister: *Anna Prohaska, Richard Edgar-Wilson
og Bo Skovhus*

PRO GRAM

.....
Fredag 7. januar kl. 19.30
Koncerthuset, Koncertsalen
.....

DR SymfoniOrkestret
DR KoncertKoret
.....

Dirigent:
Michael Schönwandt
.....

Solister:
Anna Prohaska, sopran
Richard Edgar-Wilson, tenor
Bo Skovhus, baryton
.....

Koncertmester:
Christina Åstrand
.....

Korindstudering:
Florian Helgath
.....

Koncerten sendes direkte i
P2 og genudsendes:
8. januar kl. 16 (DR Klassisk)
9. januar kl. 9 (DR Klassisk)
9. januar kl. 13 (P2)

Der er koncertintroduktion
kl. 18.30-19.00 i foyeren
med P2-værten Svend
Rastrup Andersen, der
fortæller om koncertens
program og interviewer
medvirkende fra koncerten
.....

Bernard Herrmann (1911-1975) Moby Dick (1938) Kantate for mandskor, solister og orkester

Varighed: ca. 46'

.....
Pause: ca. 20.20
.....

Ralph Vaughan Williams (1872-1958) Symfoni nr. 1, A Sea Symphony (1903-09) for kor, solister og orkester

- I. A Song for All Seas, All Ships
- II. On the Beach at Night Alone
- III. Scherzo: The Waves
- IV. The Explorers

Varighed: ca. 70'

Romanen om Moby Dick er en af de største klassikere fra den amerikanske litteratur. Den er skrevet af Herman Melville i 1851 og handler om sømanden Ishmael og kaptajn Akab, der er besat af at dræbe den store hvide kaskelothval Moby Dick. Ved et tidligere forsøg gik det galt, og kaptajnen mistede sit ene ben. Nu skal det endelig opgør finde sted.

Bernard Herrmann: Moby Dick

Af Jens Cornelius

Ud over at være udødelig litteratur er den næsten 1.000 sider lange roman blevet brugt i film, tegneserier og teater. Den er også blevet sat i musik af Bernard Herrmann.

• **Moby Dick-kantaten er et af Herrmanns hovedværker, men den har aldrig nogensinde været opført i Europa. Det sker først denne aften i DR Byens Koncerthus. Efter koncerten bliver Moby Dick indspillet på cd for det engelske pladeselskab Chandos. En velvalgt hyldest til Bernard Herrmann, der ville være fyldt 100 år i år.**

Moby Dick-kantaten blev uropført i 1940 af New York Filharmonikerne og den engelske dirigent John Barbirolli. Bernard Herrmann havde skrevet musikken i 1938, hvor han var ansat som dirigent og huskomponist ved radiostationen CBS.

”Jeg havde egentlig tænkt på at skrive en opera over Moby Dick, men efter at have studeret bogen grundigt fandt jeg det for upraktisk, da næsten al handling foregår om bord på et skib. Derfor bestemte jeg mig for, at en kantate ville være det ideelle.”

Bernard Herrmann gennemgik romanteksten sammen med forfatteren W. Clark Harrington, der havde en tilsyneladende umulig opgave med at forkorte megafortællingen til nogle få sangbare linjer. Men han rystede ikke på hånden og var meget tilfreds med resultatet.

Værket falder i klare afsnit, der begynder med Ishmaels overvejelser om at stikke til søs. Sømandene er til andagt før afsejlingen, og de hører først om deres mission, da de er kommet om bord. Da møder de kaptajn Akabs blussende vanvid, da han fortæller dem, at jagten gælder én bestemt hval.

Et centralt afsnit i romanen er kaptajnens indre monolog, som også står i centrum i Bernard Herrmanns kantate. Til gengæld er romanens beskrivelse af et drukorgie ombord meget kreativt be-

.....
• I 1967 indspillede Bernard Herrmann for egen regning sin Moby Dick-kantate på plade, men siden har glemslen sænket sig over værket. Mærkeligt nok, for Bernard Herrmanns musik nyder i dag større respekt end nogensinde.
.....

skrevet i Bernard Herrmanns sats, der stort set er uden ord. Blandt vilde udbrud og kaotiske brudstykker af sømandssange er det kun den skræmte bådsdreng, der har en enkelt hjerteskræende replik. Derefter følger en gruppvækkende ”stilhed før storm”, og pludselig ser man en stor, hvid hval i det fjerne ...

En kantate plejer at være et fredeligt stykke musik med kor, men Bernard Herrmann betragtede det simpelthen som en fri form, der lod historien fortælle bedst muligt. ”Selv om værket er en kantate, er det ikke først og fremmest et korværk,” forklarede han. ”Jeg har udsat teksten så ligefremt som muligt, og der er intet kunstfærdigt kontrapunkt i korstemmerne, som jeg lader fremtræde realistisk som en skibsbesætning.”

Bernard Herrmann havde flere grunde end den gennemsnitlige amerikaner til at have stærke følelser for bogen om Moby Dick. Dels havde han et meget voldsomt temperament, der lod sig ophidse af historiens drama og får hans musik til at slå ud i store flammer. Og dels havde han som barn hørt sin fars dramatiske fortællinger om dengang, han havde været sømand om bord på en hvalfanger og været døden nær ved et forlis. En parallel til handlingen i romanen, hvor fortælleren Ishmael som den eneste overlever den ondsksfulde kamp mod den indbildte fjende.

Uropførelsen af kantaten var en succes, og da Bernard Herrmann i 1941 kunne præsentere sin 1. Symfoni, var der lagt an til en karriere som klassisk koncertsalskomponist. Men med sin musik til Orson Welles' film *Citizen Kane* fra samme år viste Herrmann sine enestående evner inden for filmmusik. I 1950'erne begyndte filmmusikken at fylde det meste, og han fortsatte som verdens nok førende komponist i dette fag indtil sin død i 1975. Hans sidste musik blev lavet til filmen *Taxi Driver*.

Ralph Vaughan Williams: A Sea Symphony

.....

Den engelske komponist Ralph Vaughan Williams lagde stort ud med sin 1. Symfoni. Siden nåede ingen af hans efterfølgende otte symfonier samme omfang, hverken i varighed eller i antallet af medvirkende.

Symfonien er bedst kendt under tilnavnet *A Sea Symphony* ('En havsymfoni'). Den er for kor, orkester og solister og kræver mindst 150 medvirkende. Det er desværre årsag til, at man hører Vaughan

Williams' 1. Symfoni yderst sjældent – i hvert fald i Danmark. Vaughan Williams skrev på symfonien fra 1903 til 1909, og han dirigerede selv uropførelsen i 1910. Der var faktisk en hel del af tidens komponister, der skrev havmusik, måske fordi symfoniorkestret nu var vokset i størrelse til et helt 'musikerhav'. I England skrev Edward Elgar *Sea Pictures* i 1899, Delius skrev *Sea Drift* i 1904 og Frank Bridge *The Sea* i 1911. Tidens vigtigste havværk for orkester er dog Debussys *La Mer* fra 1905.

Forskellen på Vaughan Williams' symfoni og de øvrige værker er, at *A Sea Symphony* er helt domineret af sang. Det var faktisk teksterne, der satte Vaughan Williams i gang med symfonien. I 1892 læste han digtsamlingen *Leaves of Grass* af den amerikanske digter Walt Whitman, og den følgende tid overvejede han, hvordan digtene kunne sættes i musik. Hvad der egentlig skulle have været en samling af havsange voksede og endte med at blive til hans 1. Symfoni.

.....
• **A Sea Symphony blev begyndelsen på en helt ny æra i engelsk musik. 1800-tallets engelske komponister havde stort set betragtet symfonier som pligtstof. Derfor er det retfærdigt, men også temmelig pudsig, at Vaughan Williams' havsymfoni er en af de ældste engelske symfonier, der opføres nogenlunde regelmæssigt.**
.....

1. sats er en kompleks og meget dynamisk sats over Whitmans digt *A Song for all Seas, all Ships*. En storladet og voldsom indledning, der med alle kræfter viser havets dramatik. Lige fra indledningsordene "Behold, the sea itself" understreger Vaughan Williams, at det drejer sig om et fænomen, der er meget voldsommere end noget, mennesket kunne have skabt.

2. sats er symfoniens langsomme sats. En meditation ved kysten, hvor Whitman og Vaughan Williams spekulerer over sammenhængskraften mellem himmel og hav. Whitmans budskab om et besjælet kosmos provokerede ved at være ikke-kristeligt. Det er 'new age'-filosofi fra 1800-tallet!

3. sats er symfoniens vildeste. En virtuos scherzo, der sætter koret på en vanskelig prøve. Vaughan Williams er tydeligvis stærkt inspireret af digtet *After the Sea-Ship*, der i et revolutionerende sprog beskriver havets uhåndgribelige form.

Finalen i symfonien varer en halv time og er et meget sammenfat forløb, der næsten er et værk i sig selv. Teksten er uddrag fra Whitmans meget lange digt *Passage to India*, der bruger en verdensomsejling som billede på sjælels vandring mod ukendte kyster. "O farther, farther, farther, sail!", synges der til sidst, og som i Mahlers vokalsymfoni *Das Lied von der Erde* eller Gustav Holsts *Planeterne*, der er komponeret på samme tid som *A Sea Symphony*, slutter musikken faktisk slet ikke. Den fortøner sig blot i det fjerne. Hvor livets hav ender, er der ingen der ved.

Dirigent

Michael Schönwandt

Michael Schönwandt er chefdirigent for Det Kgl. Kapel. Han bestrider også stillingen som musikchef for Det Kgl. Teater, og sidste år tiltrådte han desuden posten som 1. gæstedirigent for den Hollandske Radios Kammerfilharmonik.

Gennem 11 år var Michael Schönwandt 1. gæstedirigent for DR SymfoniOrkestret, og han har tidligere været chefdirigent for Berliner Symfonikerne og har optrådt med så fine orkestre som Wiener Filharmonikerne, London Symfonikerne og Budapest Festival Orkester. Han er også den første skandinaviske dirigent, der har optrådt ved de berømte Wagner-festspil i Bayreuth.

Michael Schönwandt er kort sagt et af Danmarks største internationale musiknavne.

Solist

Anna Prohaska

Den unge sopran Anna Prohaska er en af tidens mest opsigtsvækkende sangerinder på de europæiske scener. Hun er ansat ved Statsoperaen i Berlin, men hendes ry er nået vidt omkring. Hun er meget efterspurgt ved koncerter med Europas bedste symfoniorkestre, og også de nordamerikanske orkestre har opdaget, at det er nu, man skal skynde sig at 'blive venner' med Anna Prohaska.

Anna Prohaska begyndte som 14-årig sin uddannelse i sang, klaver og musikteori og havde allerede sin professionelle debut som 16-årig. Talentet var så åbenlyst, at hun blev ansat ved Berlins Statsopera, tre år før hun var færdig med sin uddannelse.

Solist

Richard Edgar-Wilson

Tenoren Richard Edgar-Wilson er fra England og er en meget alsidig sanger. Det er især inden for oratorier og andre vokalværker med orkester, Richard Edgar-Wilson optræder. Ikke mindst i værker som Händels oratorium *Messias*, Bachs passioner og i Benjamin Brittens gribende antikrigsværk *War Requiem*.

Det store engelske tenor-repertoire, som er en del af arven efter Britten, hører til Richard Edgar-Wilsons kernerepertoire. Det gælder fx *Serenade for tenor, horn og orkester*, og operaen *Døden i Venedig*, som han i denne sæson skal synge på La Scala i Milano.

Solist

Bo Skovhus

Barytonen Bo Skovhus er et af dansk musiklivs største sangernavne. Det meste af hans karriere er foregået i udlandet, og i over 20 år har han haft sin base i Wien. Det var her, han fik sit internationale gennembrud, og siden 1997 har han båret den fornemme titel af Kammersänger i Wien.

Hans stemme er en såkaldt kavalerbaryton, der især bruges til helteroller og aristokratiske operapartier. Blandt Bo Skovhus' glansroller er Mozarts *Don Giovanni* og Greven i *Figaros bryllup*, Kurwenal i *Tristan og Isolde*.

Med DR SymfoniOrkestret har Bo Skovhus indspillet adskillige cd'er og hans seneste udgivelse er med orkesterlieder af Schubert er indspillet sammen med netop DR SymfoniOrkestret.

K3NC2RT HUS4T

DR

DR Musik

DR Byen

Emil Holms Kanal 20

0999 København C

Tlf.: 35 20 62 62

e-mail: koncerthuset@dr.dk

Musikchef

Leif Lønsmann

Orkesterchef

Ole Bækhøj

Korchef

Tatjana Kandel

DRs ensembles virksomhed er muliggjort
gennem støtte fra blandt andre:

Augustinus Fonden

Beckett-Fonden

Bikubenfonden

Carl Nielsen og Anne Marie Carl-Nielsens Legat

FrederiksbergFonden

Knud og Dagny Gad Andresens Fond

Nordea Danmark

PFA
P E N S I O N

er sponsor for Koncerthuset

Hvor, hvad og hvordan i Koncerthuset

Garderobe

Overtøj og større tasker skal af sikkerhedsmæssige hensyn afleveres i garderoben i foyeren. Man kan enten aflevere sit overtøj i en ubemandet garderobe uden betaling, eller man kan for 20 kroner aflevere sit overtøj i en bemandet garderobe. Har man ikke konstanter med, kan man købe en garderobe-bon i baren for 20 kroner.

Toiletforhold

Der er i alt 58 toiletter i Koncerthuset, herunder 4 handicaptoiletter. I niveau -1 findes toiletterne v. elevatoren ved Studie 4. I niveau +1 findes toiletterne i den nordlige ende af den store foyer. Endvidere findes der toiletter på 3. niveau v. parterre-indgang (mod øst) og på 4. niveau ved Orkester A-indgang til Koncertsalen.

Forudbestilling af pausedrink

HUSK at du kan springe køen til baren over i pausen - bestil og forudbetal din drink i baren før koncerten. Så venter den på dig i pausen.

Pause

Pausen varer 30 minutter, og vi ringer ind 10 - 7 - 5 minutter, før dørene lukker til salen.

Til og fra Koncerthuset

Du kan læse mere om transport og parkering på dr.dk/koncerthuset/omkoncert-huset/foerkoncerten. Her kan du også læse mere om tilgængelighed for publikum med nedsatte funktioner.

DR

www.dr.dk/koncerthuset
www.dr.dk/drso